

[Carsten Raft.]

sig. Jeg beder om den højtærede Formands Tilladelse til dette og et enkelt senere Citat. Det hedder i Betænkningen:

„Hertil kommer, at Udviklingen i vort Land har givet det enkelte Menneske større og større Betydning som Samfundsborger. Der appelleres til hvert enkelt Menneskes Tænkeevne og Dømmekraft, og de enkelte Personers Tænkeevne og Indstilling til Tidens Problemer kan blive af afgørende Betydning for Landets Udvikling og Skæbne i en uoverskuelig Fremtid. Heraf opstaar Erkendelsen af det nødvendige i at opdrage de unge til Forstaaelse af Livets Mening og Sammenhæng og vække dem til Selvbesindelse. Samfundsmæssig kræver Tiden Opdragelse af en ansvarsbevidst og handlelygtig Ungdom med Evne til selvstændig og saglig Meningsdannelse, en Ungdom med Samfundssind og klar Forstaaelse af, at Friheden forpligter.“

Senere naar Udvalget til den Erkendelse, at disse Synspunkter kun i meget ringe Grad har gjort sig gældende i Ungdommens Opdragelse herhjemme, og naar man læser de Lovforslag, der er forelagt her, selv om vi er nok saa sympatisk indstillede til dem, maa vi komme til den Erkendelse, at ved Gennemførelse af disse Forslag sker der ingen væsentlige og afgørende Ændringer i den Situation.

Selvfølge vil en forøget Støtte til Højskolens Arbejde betyde ganske overordentlig meget, og der er Tilløb i de andre Love til noget lignende, men jeg tror, man maa sige, at det er og bliver kun Tilløb. Og den K. M. Klausenske Idé, det gamle Socialdemokratis store Programpunkt, som det ærede Medlem Hr. Bomholt var inde paa i Gaar, er vi jo ogsaa lige langt fra.

Det skal erkendes, at en virkelig Løsning er meget vanskelig, og at Sagen er svær at diskutere i Øjeblikket. Jeg har blot ved en Lejlighed, hvor Ungdomsopdragelsesproblemet i Almindelighed bliver drøftet, villet forsøge at paavise, at det er der, og at det i utilstrækkelig Grad er blevet løst ved disse Forslag.

Og hvad angaar den Opgave, som Ungdomsskoleloven har til Formaal at løse, Uddannelse af den Ungdom, som efter Folkeskolens Afslutning ellers ingen Uddannelse faar, da vil det Valg af Lovens Princip, som omsider har fundet Sted, betyde, at Opgaven kun bliver halvt løst, maaske kun kvart løst, maaske endnu mindre.

Resultatet af Ungdomsudvalgets Arbejde blev det, at de mange forskelligartede

Anskuelser, Meninger og Retninger, der var i Ungdomsudvalget, alligevel til Slut kunde enes om en Indstilling om obligatorisk Ungdomsskole for alle de 16—18-aarige, der ikke faar anden Uddannelse. Men saa steg Ugleskrigene omkring Ministeren, og det Lovforslag, der foreligger her, bygger altsaa alligevel paa Frihedsprincippet.

Jeg vil gerne have Lov til at bemærke, at efter min Opfattelse er Frihedsbegrebet blevet benyttet i urimelig stærk Grad under denne Diskussion. Det var bogstavelig talt, som al Undervisning var værdiløs, hvis ikke Ungdommen af sig selv kom til den. Jeg tror, den danske Ungdom klart vurderer sine Frihedsgoder. Jeg tror, den aldrig har vurderet dem saa højt, som den gør i Øjeblikket, men den erkender ogsaa et Begreb som Pligt, og den forstaar, at Pligt, Offervilje og System og Orden maa have deres meget rummelige Plads i det Samfund, vi skal skabe i Fremtiden, hvis vi da ønsker at beholde vore Frihedsgoder. Jeg tror virkelig, at Ungdommen er saa nøgtern, at den ikke kan begribe, at man ikke ved den Undervisning, der er paalagt den som Pligt, kan møde med ganske det samme Sind, med ganske den samme positive Arbejdsvilje, som hvis man selv var kommet til den paagældende Undervisning. I Statens Ungdomslejr har vi et Eksempel paa, hvordan et saadant Arbejde uden for Frihedsprincippet kan lykkes selv under vanskelige Forhold, for det maa erkendes, at Menneskematerialet der er det sværeste, der tænkes kan, et Udsnit af Samfundets Ungdom, alle sammen ensidig ramt af den samme Samfundsulykke, flyttet ved Tvang fra deres Hjem i Storbyen over til den vildene Hede til haardt Arbejde. Det tog nogen Tid, før vi fik Form over det. Der har været Lejre, hvor det er lykkedes mindre godt, og der er Folk i enhver Lejr, der har svært ved at følge med. Men jeg tror alligevel, jeg har Lov til at sige, at i det store og hele faar disse unge efterhaanden en fast og positiv Samfundsindestilling, ja, man kan saamænd sige et godt dansk Fædrelandssind.

Naa, men det blev altsaa saadan, at der blev den obligatoriske Ungdomsskole, der blev opgivet, og det frivillige Princip, det blev valgt, og det sikre Resultat vil selvfølgelig være, at en fuldstændig Løsning af Opgaven eller en fuldstændig Dækning af det Omraade, Loven skulde interessere sig for, maa anses for at være udelukket. En Del af de unge — vi ved ikke, hvor mange eller hvor faa — kommer aldrig med. Der staar i Betænkningen fra Ungdomsudvalget en Beskrivelse af de unge, det drejer sig om: deres